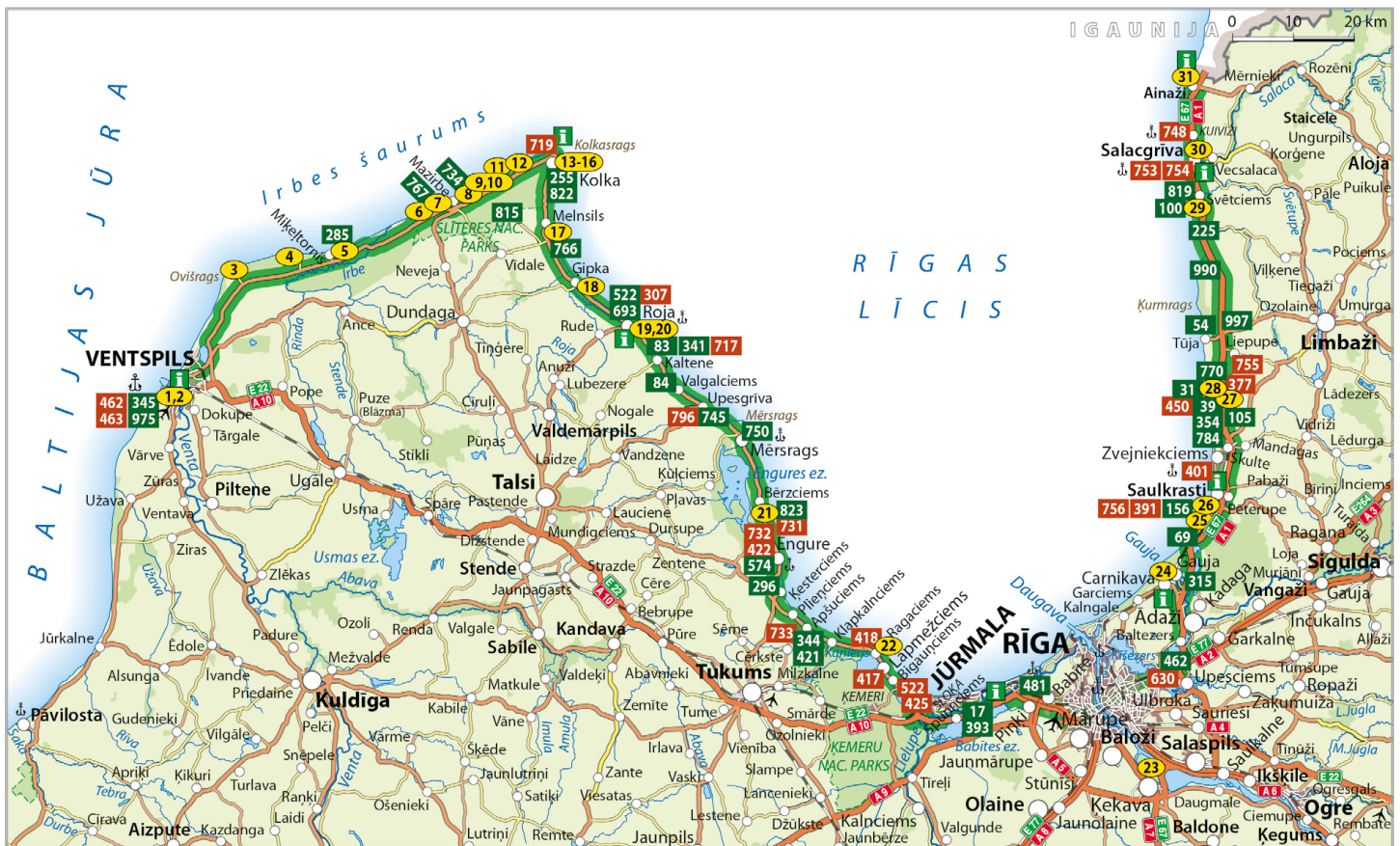

LĪVU CEĻŠ

Vēsturnieki teic, ka līvi jeb lībieši senajā Latvijas teritorijā ir redzami un atpazīstami laikā no 10. gadsimta. Viņi apdzīvo Ziemeļkurzemi, Daugavas un Gaujas lejteces, kā arī Vidzemes piekrasti. Pirmajiem atbraukušajiem vācu tirgotājiem viņi ziņoši prasa: *“Cik šobrīd maksā vadmala Visbijas tirgū?”* Tātad viņiem ir zināma zviedru Gotlandes sala. Līvi ir labi jūrā gājēji, drosmīgi un garā stipri, jo tikai stiprais spēj sadzīvot ar jūru, doties zvejā, roņu medībās un iesakņoties neauglīgajā jūras piekrastes smiltājā. Teritoriju gar jūru no Ģipkas līdz Ovišiem mēs tagad saucam par Lībiešu krastu. Te joprojām atrodami ne tikai romantisma apdvesti piejūras zvejniekiemi ar lībisku izcelsmi, bet arī te, Kolkas ragā, dīžais Krišjānis Valdemārs samērījis pašu Eiropas centru. Sekojot viņa aicinājumam, lībieši aktīvi piedalās burinieku būvniecībā visas piekrastes garumā līdz pat Ainažiem, kurp dodas smelties jūrskolā izglītību. Tā ļauj viņu kuģiem sasniegt pat vistālākos pasaules jūru nostūrus. Tā radās “burinieku gadsimts”, kur bez līviem neiztika! Lībiešu krastā atrodas arī senākās Latvijas bākas. Ovišu bāka vēl joprojām kā zvaigzne krastā rāda ceļu uz Rīgu jūrā esošiem kuģiem. Lībiešu mantojums saskatāms arī nēģu zvejas tradīcijās, kas joprojām dzīvas Carnikavā, Svētciemā un Salacgrīvā. Salacgrīvā apskatāmi nēģu tači un rīki, kādu citur sen vairs nav. *“Latvieši radās tad, kad līvi saplūda ar latgaļiem,”* joko paši līvi. Un, iespējams, ka šajā jokā ir daļa patiesības. Lībiešu jeb līvu kultūra, valoda, dzīvesveids un vēsture ir cieši saistīta ar Latviju, un vairs nav šķirami.

MARŠRUTA RAKSTUROJUMS

Transporta līdzeklis: automašīna, autobuss.

Sākums: Ventspils.

Galapunkts: Ainaži.

Maršruta pamatgaita: Ventspils – Kolka – Rīga – Saulkrasti – Ainaži.

Garums: ~370 km (neskaitot objektu apmeklējumu).

Aptuvenais veikšanas laiks: ~Četras līdz piecas

dienas (atkarībā no izvēlētā apskates objektu skaita un tajos pavadītā ilguma).

Ceļa segums: G.k. asfalts. Grantēti ir ceļi uz atsevišķiem objektiem un ciemiem.

Ieteicamais laiks: Maijs – oktobris.

Loģistika: Maršrutu var braukt abos virzienos vai apvienot ar Jēkaba ceļu.

Der zināt! Ir vēlams apmeklēt TIC, kur var iegādāties

nacionālo parku, pilsētu un novadu kartes, kā arī iegūt cita veida aktuālo informāciju. Muzeju u.c. objektu apmeklēšanas laikus ir vērts noskaidrot pirms brauciena.

Neatliekamās palīdzības dienestu tālrunis: 112.

Maršrutā ir iekļauti gan ar tā tiešo tematiku saistītie objekti, gan arī citi populāri tūrisma objekti. Visus maršrutā ietvertos apskates objektus skatīt: celotajs.lv/lv100

Pirmā diena

1. Ventspils Piejūras brīvdabas muzejs. Muzeja (dibināts 1954. g.) krājums atspoguļo latviešu un lībiešu zvejnieku, jūrnieru un zemnieku tradīcijas, viņu dzīves vidi un veidu. Apskatāmas zvejnieku sētas ar tiĶlu būdām, dūmnamiem un kūpinātāvam, klētīm u.c. Te izvietota zvejas laivu un Baltijā lielākā **enkuru** (>100 eksemplāri, lielākais 22 t) **kolekcija**. Vērdzīrnavas atvestas no Užavas pagasta. 19. gs. dzīvojamā "Smiltinieku" mājā apskatāmi autentiski sadzīves priekšmeti. Interesants eksponāts ir gandrīz 100 gadus vecais Lielirbes Baptistu lūgšanas nams. Populārītāti ir ieguvusi braucieni (1. maijs – 31. oktobris) ar **mazbānīti** (sliēžu platums 600 mm) pa 1,3 km garo **Kalna liniju**, kuras galā ir izveidots **griezulis**. Muzeja ēka ir uzcelta pēc bijušās Mazirbes dzelzceļa stacijas parauga. Muzeja daļa ietilpst **Jūrmalas parkā** (bērnu rotallaukumi un Enkuru taka). *RinĶa iela 4, Ventspils. ☎ +371 63624467*

2. Ventspils Livonijas ordeņa pils. Pili celta kā militāri stratēģisku objektu, tādēļ tā savā pastāvīšanas laikā ir piedzīvojuši dažādas varas. Celtne (pirmoreiz pieminēta 13. gs. beigās), neskatoties uz postošajiem kariem, ar minimālām izmaiņām ir saglabājusi savu ordeņa pils pamatapjomu un būtību, kas ir Latvijai unikāls gadījums. Dvētā arī par Latvijas vecāko viduslaiku cietoksni. Kopš 2001. gada ēkā ir izvietots **Ventspils muzejs**. *Jāņa iela 17, Ventspils. ☎ +371 63622031*

Otrā diena

3. Oviši. Sens lībiešu zvejniekciems (lībiski – PaŶikmo), kura iedzīvotāju skaits (līdzīgi kā citos lībiešu zvejniekciemos) 20. gs. laikā sarucis gandrīz 10 reizes. **Ovišu bākas** 38 m augstais mūra tornis (signāluguns – 33 m augstumā) celts 1814. g. un bez ievērojamām izmaiņām darbojas arī mūsdienās. Šī ir vecākā funkcionējošā bāka Latvijā. Tajā izvietota Latvijas bākām veltīta ekspozīcija. Jūras krastā, iepretim Ovišiem, atrodas izteikts zemes rags – **Ovišrags**, kas ir laba putnu vērošanas vieta. Tas atrodas Ovišu dabas liegumā.

4. Lūžņa. Sens lībiešu zvejniekciems (lībiski – Lūž). Atrodams ziņās, ka 1937. g. ciems stiepās 4 km garumā un tajā bijušas 36 dzīvojamās mājas un divas laivu piestātnes. 20. gs. otrajā pusē Lūžņas vārds izzuda no Latvijas kartēm. Vietējie iedzīvotāji bija spiesti aiziet, un viņu vietā saimniekoja Padomju armija, kuras celto ēku paliekas ir saglabājušās ciema apkaimē. Līdz mūsdienām ir saglabājusies arī Lūžņas bijusī šaursliežu **dzelzceļa stacijas ēka**.

5. Miķeļtornis. Sens lībiešu ciems (lībiski – Pize, kas nozīmē "smalka kārklu vīca"), kura tagadējais nosaukums it kā dots par godu bākas celtniekam. Ciema krasta kāpās slejas Baltijas valstis augstākā (~65 m) **bāka**. Pirmo mūra bāku Miķeļtorni uzbūvēja 1884. g. Bākas tornis ar metru biežām sienām cieta 1. pasaules karā, tāpēc 1932. g. tā paliekas nogāza. 1934. g. uzbūvēja jaunu, kuru uzspridzināja 2. pasaules karā. Esošais bākas tornis celts 1957. g. Bākas komplekss nav publiski pieejams. Iepretim bākai redzama **Miķeļtorņa baznīca**, kas celta 1893. gadā vecās gulbalku baznīcas vietā.

6. Sīkrags. Viens no vecākajiem piekrastes lībiešu ciemiem, kas kā lībiešu apmetne rakstos pirmoreiz minēts 1387. gadā. 17. gs. Sīkragā atradās viena no svarīgākajām Ziemeļkurzemes sīkstām, kas bija aprīkota ar preču noliktāvam. Muizās laikos ciemā pletās lieli labības lauki, bija vairākas rījas, kur kalēja un kūla labību. 20. gs. pirmajā pusē Sīkragā notika aktīva zvejniecība. Zivju bija tik daudz, ka tās no laivām ņēma laukā ar speciāliem zivju sūknjiem. Padomju laikos šis bija viens no retajiem ciemiem, no kura jūrā drīkstēja zvejot, tādēļ 1955. g. šeit uzcēla nelielu zivju pārstrādes fabriku, kas gan darbojās tikai kādus desmit gadus.

7. Mazirbe. Ciems sāka veidoties pie Mazirbes upītes (saukta par Minor Irva) ietekas Baltijas jūrā. Vēsturiskajos avotos Mazirbe pirmoreiz ir minēta 1387. gadā. Pirmās Latvijas brīvvalsts laikā Mazirbe bija otrs lielākais Dundagas novada centrs. Tas bija nozīmīgs tirdzniecības un transporta krustpunkts – preču, transporta un pārkraušanas vieta. Mazirbē koncentrējās arī plašākas apkārtnes nozīmīgākie infrastruktūras elementi – dzelzceļa stacija, vairākas tirgotavas, aptieka, ārsts, ķieģeļceplis, tvaika dzirnavas ar zāģētavu, maizes ceptuve, pamatskola, pasts un telegrāfs, policists u.c. Mazirbē izveidojās zvejnieku kooperatīvs, kas zvejoja un pārstrādāja zivis. Nozīmīgs notikums Lībiešu krasta kultūras dzīvē bija Lībiešu tautas nama celtniecība 1939. gadā. Padomju laikā Mazirbes bijušās Jūrscolas ēkā atradās PSRS armijas postenis jeb "zastava". Jūras krastā atradās robežsargu tornis ar prožektora māju, kas nakts laikā izgaismoja piekrasti. Pēc individuālās zvejas (lībiešu dzīvesveida neatņemama sastāvdaļa) aizlieguma Baltijas jūrā daudzi mazirbieņi zaudēja darbu un pārcēlās uz Kolku, kas veidojās par rūpnieciskās zivju apstrādes centru.

8. Košrags. Viens no jaunākajiem lībiešu zvejniekciemiem, kas sācis veidoties 17. gs. beigās. 19.–20. gs. mijā Košrags bija iecienīta sāmsaliēšu viesstrādnieku darba vieta. Ejoj pa ciemu, redzamas vairākas dzīvojamās ēkas, kas 20. gs. sākumā celtas kā jaunsaimniecības (Vāldamō, Virgo) vai mazīstabas (Filmaņi, Silkalni) un to saimniecības ēkas (Norpiedagi). Viens no lielākajām vecsaimniecībām un arī ciema vecākā sēta (zināma no 1680. gada) ir Anduļi. Tajā ietilpst dzīvojamā māja (~1909. g.), rīja (1905. g.), klētis (19. gs. vidus) un dūmnams, kas uzliets no pāržāģētas laivas. Žokos 19. gs. vidū atradās lībiešu bērnu pirmā lasītācīšanas skola. Tīlmačos ir saglabājušās vairākas 19.–20. gs. mījas ēkas.

9. Pitragrs. Kā apdzīvota vieta dokumentos minēts 1582. gadā. 19. gs. divdesmitajos gados Pitragā bija 11 sētas, bet vēl gadsimtu vēlāk – 12 vecsaimniecības un 38 zvejnieku saimniecības. 19.–20. gs. Pitragrs bija pazīstams kā nozīmīgs laivu un kuģu būvniecības centrs, kas būtiski veicināja ne tikai ciema, bet arī visas piekrastes sociālekonomisko attīstību. Iepretim Pitragam atrodas nogrimuši kuģi un laivas, kuru atliekas dažreiz tiek izskalotas krastā pēc lielām vētrām. Iespējams, ka Pitragā nosaukums ir cēlies no lībiskā saliekteņa "poddor" (briedis) un "aiga" (mala, krasts).

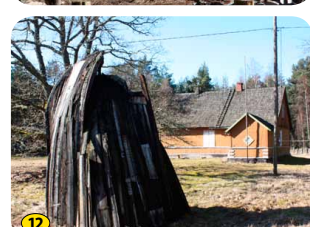
10. "Pie Andra Pitragā". ♦ Apmeklētāji var piedalīties zivju (butes, arī vējzvis un brekši) kūpināšanā, degustēt produkciju un noklausīties stāstījumu par piekrastes zvejniecības tradīcijām. Sēta apskatāmi ~20 lībiešu sētām raksturīgie **žogu veidi**. "Krogi", Pitragrs, Kolkas pag., Dundagas nov. ☎ +371 26493087

11. Saunags. Pirmoreiz vēstures avotos minēts 1310. gadā. Pagājušā gadsimta trīsdesmitajos gados ciemā lielākās bija Nigliņu vecsaimniecība un Krūmiņu sēta. Šajā laikā Saunagā lībiešu valodu pratuši 49 lībieši, no kuriem tikai 11 to izmantojuši kā ikdienas sarunvalodu. 1936. gadā no Vaides "Lāžiem" uz "Paulu" māju pārcēla Saunaga pamatskolu. Saunagā atradās veikals, kura īpašniekam Kārlim Tilmānim piederēja brētliņu sāļitava. Saunadznieki devās zvejā, kā arī ieguva kokmateriālus, kas tika cirsti Undzavā – Šīteres Zilo kalnu piekājēs mežos. Mūsdienās ziemas laikā ciemā ir apdzīvotas sešas sētas.

12. Vaide. Sens lībiešu zvejniekciems, kas vēstures avotos minēts 16. gs. astoņdesmito gadu vidū. Ciema senākās mājvietas ir "Lekši" un "Žonaki", kas minētas Dundagas vaku grāmatā 1736. gadā. Domājams, ka Vaides nosaukums atvasināts no lībiešu vārda "vait" (vidus, starpa). Vērts izstaigāt Vaidi pa "galveno ceļu", kura malās un tuvākajā apkārtnē mijas agrāko un mūsdienu apbūve. Vaides ciemu kā vasaras mājvietu izvēlējušās daudzas Latvijā pazīstamas amatpersonas un politiķi. Ievērojamākais apskates objekts ir **Ragu kolekcija**.

Trešā diena

13. Kolka. Kolkasrags vārds pirmoreiz minēts Mervalas rūnākmēni – 1040. gadā, bet Kolkas kā apdzīvotas vietas vārds (ar nosaukumu Domesnes) – 1387. gadā. Kolkas vēsture nesaraugami ir saistīta ar bāku celtniecības vēsturi. Vārds Domesnes ir skandināvu cilmes (relģijā – rituāla vieta) sugas vārds, ar ko apzīmē zemesragu. Domājams, ka nosaukums Kolka, lībiski Kūolka, ir cēlies no somu "kolikka" vai igauņu "kolgas; kolk" valodu radniecīgiem vārdiem, kas nozīmē "stūris", "nostūris", "kaktis". No vecākajām Kolkas mājvietām līdz mūsdienām ir saglabājušās Vecvagaru, Ušu, Krogu un Sārnastu mājvietas. Kolka bija vienīgais lībiešu zvejniekciems, kurā pēc PSRS pierobežas režīma izveides saglabājās intensīva saimnieciskā (t.sk. zivju pārstrādes) darbība. Arī cilvēku skaits Kolkā atšķirībā no pārējiem lībiešu ciemiem gadsimta vidū nesamazinājās, bet gan pieauga. Padomju laikā Kolkasrags civilām personām no "ārpusē" praktiski bija slēgta teritorija.

14. Kolkasrags. Izteiktākais Latvijas piekrastes zemesrags, kur vērojama Baltijas jūras (Dižjūra) un Rīgas jūras līča (Mazjūra) viļņu saskares vieta. Vētru laikā te viens pret otru sitas līdz pat 7 metrus augsti viļņi. Rags kā zemūdens sēklis turpinās līdz 5 km attāļajai **Kolkas bākai**. To cēla uz mākslīgas salas, ko uzbēra 1872.–1875. g. Kad sala nosēdās, 1883. g. uz tās uzcēla tagadējo 21 m augsto bākas torni (izgatavots Sanktpēterburgā), kas sāka darboties 1884. g. 1. jūlijā. Mūsdienās uz salas atrodas bākas uzrauga un vairākas saimniecības ēkas, kā arī iespaidīgs miglas zvans. Kolkasragā uzstādīts tēlnieka Ģ. Burvja **pieminekļis** "Jūras paņemtājiem", apskatāms koka **kuģa vraks** (domājams, no 19. gs.), **akmens** – Eiropas sirds (K. Valdemārs šo vietu uzskatīja par Eiropas centru), K. Valdemāram veltītie informācijas **stendi** un kādreizējā PSRS armijas krasta apsardzes spēku bāze, ko izmanto Latvijas robežsardze. Migrāciju laikā Kolkasrags ir Ziemeļeiropas mērogā nozīmīga caurceļojošo **gājputnu** koncentrēšanās un atpūtas vieta. Kolkasragā izveidots apmeklētāju centrs un vasaras kafējnīca. Neparastas ir vētru

izskatotās **priedes** liedagā. Kolkasraga apkārtnē zem ūdens atrodas Baltijas jūras lielākā kuģu kapsēta. Peldētājiem šī ir bīstama vieta nepastāvīgo straumju un kustīgo smilšu dēļ. Kolkasraga galā apskatāmas **Vecās bākas** drupas – 18. gs. celtā dienvidu torņa (ziemeļu torni noskalvoja 19. gs. otrajā pusē) atliekas.

15. Sklandraušu cepšana "Ūšos". ♦ "Ūši" atrodas jūras krastā, 1,2 km no Kolkasraga. Saimniece demonstrē Ziemeļkurzemes tradicionālā saldēdiena – sklandraušu – gatavošanas procesu. Piedāvā ekskursiju kājāmgājējiem "Pastaiga industriālās Kolkas vēsturē" ar teatralizētiem elementiem un Latvijas labāko šprotu degustāciju. *Kolka, Dundagas nov.* ☎ +371 29475692

16. Līvu centrs "Kūolka". Atrodas Kolkas centrā, ēkā "Zitari". Te savākta un eksponēta 19.–20. gs. lībiešiem raksturīgo etnogrāfisko priekšmetu kolekcija, kā arī lībiešu garīgās kultūras liecīnīki: grāmatas un raksti lībiešu valodā, kā arī videofilmas un audioieraksti. Apskatāmi izslavēto kājgriežu iekārotie zābaki un zvejas cepure. "Zitari", *Kolka, Dundagas nov.* ☎ +371 63200140; 29198596

17. Melnsils. Sens lībiešu ciems (lībiski – Mustanumm). Vēl 20. gs. vidū šeit dzīvoja lībieši. Melnsilā, pie Baķupītes ietekas Rīgas jūras līcī, Landmaņu, Moricu un Otomeru dzimtas pārstāvi uzbūvēja trīs burinieku. Melnsilā atrodas divas kultūrvēsturiskas vietas: senā kulta vieta – **Baķu baznīcīnāls** un jūras laupītāja **Tromeja pilskalns**.

18. Ģipka. 1869. g., dažus gadus pēc Ainažu jūrskolas dibināšanas, Ģipkā tika dibināta pirmā jūrskola Kurzemē. Šī bija 2. kategorijas jūrskola, kurā sagatavoja tālbraucējus stūrmaņu un tuvbraucējus kapteiņus. 1894. g. jūrskolu pārcēla uz Mazirbi. Pirms jūrskolas atvēršanās šajā ēkā no 1860. g. darbojās skola, bet 1867. g. ēkai tika uzcelts otrais stāvs. Tā ir saglabājusies līdz pat mūsdienām un pārveidota par dzīvojamo māju. Skola Ģipkā un Mazirbē savas pastāvēšanas 28 gadus devusi vairāk nekā 200 profesionālu jūrnīeku, un tai bija liela nozīme kuģu būves veicināšanā piekrastes lībiešu ciemos.

19. Mielasts zvejnieku sētā. ♦ Pēc brauciena ar zvejas laivām vai kuģi pa Rojas upi un jūru vietas "Roja" saimniece piedāvā ieturēt maltīti – uz ugunsкура vārītu zivju zupu ar galda dziesmām un dejām. Viesi var vērot zivju kūpināšanas procesu, mieloties ar alu un bērzu sulām. Zvejnieku sievas iemācīs pagatavot sklandraušus. Maltīti var ieturēt restorānā "Otra puse". *Jūras iela 6/8, Roja.* ☎ +371 29477602

20. Rojas Jūras zvejniecības muzejs. Dibināts 1968. gadā. Apskatāmas pastāvīgās ekspozīcijas par Krišjāni Valdemāru, Rojas jūrskolu un burinieku būvi 19. gadsimtā. Izveidota arī ekspozīcija par zivju apstrādes vēsturi no 19. gs. līdz mūsdienām, Līvu krastu, padomju laika pienesumu piekrastes attīstībai. Lidztekus pamatekspozīcijai var iepazīties ar trim kurzemniecēm, kuras pārstāv dažādus vēstures posmus: Mildiņu – vienkāšā zvejnieka sievu no "jūrkantes", Paulīnkundzi no burinieku laikiem un Annu Petrovnu no padomju laikiem. *Selgas iela 33, Roja.* ☎ +371 29432899

21. Zvejnieku sēta "Dienīņās". ♦ Saimniece nodarbojas ar zvejniecības arodu jau trešajā paaudzē. Iespēja iegādāties kūpinātas vietējās zivis. Tūristu grupas var piedalīties aktīvās atpūtas un kultūras pasākumā ar sātīgu zivju smeķēšanu (zābaka mešana pie jūras, zvejnieku sievu stāstījums un teatrāls priekšnesums, zivju kūpināšanas process, degustācija). *Bērziņi, Engures pag., Engures nov.* ☎ +371 26676283

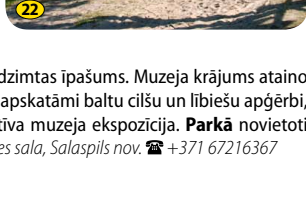

Ceturtdiena

22. Ragaciema sedums. ♦ Sedumi ir kādreizējās zvejas laivu piestātnes, kurās zvejnieki cēla tiklu būdas un glabāja savu inventāru. Sedumiem bija arī sociāla loma – tajos pulcējās vīri, sprieda par turpmākajiem darbiem, bet sievas un bērni taroja tiklus (lasīja zivis ārā no tikla, kad tas pilns ar lomu). Tagad apskatāmas atjaunotās Ragaciema tiklu būdas.

23. Daugavas muzejs. Izvietots Doles muižas dzīvojamā ēkā, kas celta 1898. g. kā Līvisu of Menāru dzimtas īpašums. Muzeja krājums ataino Daugavu kā nozīmīgu vēsturisku ūdensceļu, un tajā apskatāmi baltu cilšu un lībiešu apģērbi, sadzīves priekšmeti u.c. Izveidota jauna un interaktīva muzeja ekspozīcija. **Parkā** novietoti nēģu tači un rekonstruēti lašu zvejas aizsprosti. *Doles sala, Salaspils nov.* ☎ +371 67216367

24. Carnikavas nēģi. Carnikavā atrodas vairākas saimniecības, kuras iepazīstina ar Gaujās apkārtnes nēģu ķeršanas un gatavošanas tradīcijām, piedāvā degustāciju un nēģu iegādi. Populāri ir Carnikavas nēģu svētki. *Zvejnieku iela 22, Carnikavas nov.* ☎ +371 26423383

25. Baltā kāpa Saulkrastos. No kāpas pavaras skaists skats uz jūru, Inčupes grīvu un plašo pludmali. Kāpas baltais, 18 m augstais smilšu atsegums senatnē kalpoja kā orientieris vietējiem zvejniekiem. Te uzstādīti vairāki vides objekti: "Ieejas vārti", ēžu mamma Frīda un zaķis Fredis, kuri mudina apmeklētājus būt tirīgiem, kukaiņu ceļš u.c. No Baltās kāpas līdz Saulkrastu centram vijas 4 km garā **Saulrieta taka**.

Piektā diena

26. Saulkrasti. Kā lielāka apdzīvota vieta sāka veidoties 19. gs. beigās, kad mazie zvejniekciemī – Neibāde, Pēterupe un Katrīnbāde – kļuva par Rīgas iedzīvotāju populāru atpūtas un peldvietu. Tas strauji sekmēja vasarnīcu būvniecību. Kūrorta attīstību veicināja arī 1905. g. atklātā kuģu satiksmes starp Rīgu un Saulkrastiem. Vasaras laikā apmeklētājus izklaidēja dažādi pasākumi, balles un koncerti ar Rīgas orķestru piedalīšanos. Nākamais kūrorta attīstības veicinātājs bija 20. gs. 30. gados uzbūvētais autoceļš un dzelzceļa līnija starp Rīgu un Saulkrastiem. Padomju laikā iezīmējās ar atpūtas namiem, sanatorijām un jauniem vasaras namiņiem. Mūsdienās Saulkrasti pievilkina ne tikai ar balto smilšu pludmali, bet arī ar dažādiem ikgadējiem publiskiem pasākumiem, Balto kāpu, **Saulkrastu velosipēdu muzeju, Jūras parku un peldvietu "Centrs", Saules laukumu** u.c. objektiem.

27. Ingridas Žagatas keramikas darbnīca "Ceplji". ♦ Amatniece no māla, akmens masas u.c. materiāliem veido traukus un dažādus interjera priekšmetus, apdedzinot tos atklātā uguns ceplī. Apmeklētāji var doties izzinošā ekskursijā, vērot amatnieci darbībā un paši iemēģināt roku krūzītes izvirpošanā. Aicina uz cepla atvēršanu. *Skultes pag., Limbažu nov.* ☎ +371 29234867

28. Minhauzena muzejs. Atjaunotajā Dunties muižas kungu mājā izvietotā muzeja ekspozīcija iepazīstina ar leģendārā fantasta un melu karaļa barona Minhauzena piedzīvojumiem un dzīves gaitām. Muzeja pirmais stāvs veltīts baronam fon Minhauzenam un viņa stāstiem, bet otrajā stāvā iespējams apskatīt vaska figūru ekspozīciju ar Latvijas vēsturē zīmīgām personībām, kā arī aplūkot Latvijā lielāko alus kausu kolekciju. Mežā izveidoti trīs **taku** loki ar koka skulptūram, no kuriem garākais ved līdz pašai jūrai. Bērns piesaista koka atrakciju **kuģis**. *Dunties muiža, Dunte, Liepupes pag., Salacgrīvas nov.* ☎ +371 64065633, 26576056

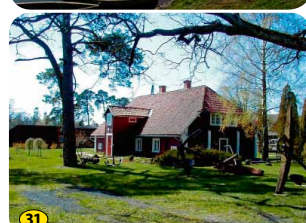
29. Brīvdienu māja "Vējavis". ♦ Dažāda lieluma grupām piedāvā došanos jūrā ar zvejnieku laivu un piekrastes zvejas gaitas vērošanu. Uz Svētupes taisītais un apskatāmais nēģu tacis atšķiras no Salacas tačiem pēc uzbūves un zvejas principiem. Sezonas laikā kūpina un gatavo gardus nēģus. *Salacgrīvas pag., Salacgrīvas nov.* ☎ +371 26463252

30. Salacgrīvas nēģu tači. ♦ Viena no retajām vietām pasaulē, kur joprojām nēģus rūpnieciskā mērogā zvejo, izmantojot >150 gadu senu metodi – tacī, kas ir pāri upei uzcelta laipa ar murdēm. Uz Salacas ir trīs tači. Vietējā zvejnieka padarbība var iepazīt zvejas procesu, nobaudīt un iegādāties uz vietas ceptus nēģus. *Meldru iela 18, Salacgrīva.* ☎ +371 29268299

31. Ainažu jūrskolas muzejs. Muzeju (K. Valdemāra ielā 47) atklāja 1969. g. vecās jūrskolas ēkā, kuru dibināja 1864. g. pēc K. Valdemāra ierosmes. Jūrskolā tās pastāvēšanas laikā izglītību ieguva vairāk nekā 1000 tālbraucēju kapteiņu un stūrmaņu. Muzeja ekspozīcija iepazīstina ar pirmās latviešu jūrskolas darbību, kā arī burukuģu būves vēsturi Vidzemes piekrastē 19. gs. otrajā pusē – 20. gs. sākumā. Muzeja dārzā ir apskatāma **enkuru kolekcija** un savulaik noskalotās (restaurētas) **Ainažu bākas virsdaļa**. *K. Valdemāra iela 47, Ainaži.* ☎ +371 29424867

Naktsmītnes

Vairāk informācijas par naktsmītnēm un ēdināšanas vietām: karte.celotajs.lv

- 345** **Raibie Logi**, Lielais prospekts 61, Ventspils
☎ +371 29142327, GPS 21.55470, 57.389533
- 975** **Motelis "Pavards"**, Raiņa iela 7, Ventspils
☎ +371 29135631, GPS 21.565698, 57.393809
- 285** **Zaķu Jūras Māja**, Tārgales pag., Ventspils nov.
☎ +371 29410163, 65152389, GPS 21.9816308, 57.5991411
- 767** **Mazirbes Dzemes**, Mazirbe, Kolkas pag., Dundagas nov.
☎ +371 20139070, GPS 22.331044, 57.689924
- 734** **Pītagi**, Košrags, Kolkas pag., Dundagas nov.
☎ +371 29372728, GPS 57.69525, 22.36237
- 255** **Ūši**, Kolka, Kolkas pag., Dundagas nov.
☎ +371 63276507, 29475692, GPS 57.74840, 22.59617
- 822** **Kolkas Vitoli**, "Vitoli", Kolka, Kolkas pag., Dundagas nov.
☎ +371 29135764, GPS 22.582933, 57.739977
- 766** **Melnšils**, Melnšils, Rojas pag., Rojas nov.
☎ +371 28605606, GPS 57.652801, 22.573338
- 815** **Ziedkalni**, Dūmele, Dundagas pag., Dundagas nov.
☎ +371 29417229, GPS 57.65099, 22.49517
- 522** **Roja**, Jūras iela 6, Rojas pag., Rojas nov.
☎ +371 63232226, 29477602, GPS 22.798704, 57.507990
- 693** **Mare**, Selgas iela 1c, Roja, Rojas nov.
☎ +371 63269009, GPS 22.802147, 57.506163
- 83** **Vanaturs**, Kaltene, Rojas pag., Rojas nov.
☎ +371 63220202, 26441722, GPS 57.47384, 22.86883
- 341** **Rēderi**, "Vējkalni", Kaltene, Rojas pag., Rojas nov.
☎ +371 29238929, GPS 57.47356, 22.86607
- 84** **Lēveri**, Valgalciems, Rojas nov.
☎ +371 29235485, 26330770, GPS 22.92964, 57.417271
- 745** **Stieres**, Upesgrīva, Mērsraga nov.
☎ +371 29408291, 26513692, GPS 57.38251, 23.01816
- 750** **Sauls kempings**, Bākas iela 28, Mērsrags, Mērsraga nov.
☎ +371 27797555, GPS 57.357801, 23.129570
- 823** **Dienīņas**, Bērziems, Engures pag., Engures nov.
☎ +371 63154331, 26676283, GPS 57.24492, 23.17325
- 574** **Villa Elizabete**, Jūras iela 88, Engure, Engures pag., Engures nov.
☎ +371 29117510, 63161421, GPS 57.16492, 23.22481
- 296** **Piejūras nams**, Lauku 2a, Kēsterciems, Engures pag., Engures nov.
☎ +371 29456073, 26435515, GPS 23.225158, 57.125030
- 344** **Villa Anna**, Apšuciems, Engures pag., Engures nov.
☎ +371 26122679, 63143185, GPS 23.311708, 57.061213
- 421** **Hotel Arkadia**, Apšuciems, Engures pag., Engures nov.
☎ +371 63143130, GPS 57.05674, 23.31343
- 17** **Elingi**, Salas pag., Babītes nov. ☎ +371 29275577, GPS 56.94662, 23.77378
- 393** **Eliass**, Salas pag., Babītes nov. ☎ +371 29275577, GPS 23.774000, 56.947000
- 481** **Niedras**, Priedaine, Jūrmala
☎ +371 29549910, 67751570, GPS 23.89359, 56.977496
- 462** **Baltvilla**, Senču prospekts 45, Baltezers, Garkalnes nov.
☎ +371 678 406 40, GPS 24.313416, 57.021550
- 315** **Gungas**, Ādaži, Ādažu pag., Ādažu nov.
☎ +371 29482255, GPS 24.3486972, 57.13328
- 69** **Jūras Straupes**, Bātiems, Saulkrastu l. t., Saulkrastu nov.
☎ +371 29188277, GPS 24.358952, 57.19509
- 156** **Saulrieti**, Raiņa iela 11, Saulkrasti, Rīgas nov.
☎ +371 67951400, 29407267, GPS 24.410511, 57.262027
- 784** **Piejūras-4**, Vārzas, Skultes pag., Limbažu nov.
☎ +371 26128555, GPS 24.411540, 57.366349
- 354** **Vidlauči**, Zāles, Skultes pag., Limbažu nov.
☎ +371 29239197; 64065570, GPS 24.4024090, 57.3656042
- 39** **Lauču Akmens**, "Lauču akmens", Skultes pag., Limbažu nov.
☎ +371 64065423, 26350536, GPS 24.402698, 57.367405
- 105** **Ēvelbeņķi**, Skultes pag., Limbažu nov.
☎ +371 26552626, GPS 24.431644, 57.385430
- 31** **Duntes Urdziņas**, Skultes pag., Limbažu nov.
☎ +371 29234705, GPS 24.4009865, 57.398701
- 770** **Meke**, Vāveres, Liepupes pag., Salacgrīvas nov.
☎ +371 29113777, GPS 24.42761, 57.442096
- 997** **Dudu Ligzdas**, "Dārznieki", Liepupes pag., Salacgrīvas nov.
☎ +371 25149545, GPS 57.501342, 24.445706

- 54** **Klintskalni**, Liepupes pag., Salacgrīvas nov.
☎ +371 29245265; 29268792, GPS 57.51463, 24.38135
- 990** **Klintis**, Salacgrīvas pag., Salacgrīvas nov.
☎ +371 27852476, GPS 57.58977, 24.37112
- 225** **Korķi**, Salacgrīvas l.t., Salacgrīvas nov.
☎ +371 29239788, GPS 57.641253, 24.379415
- 100** **Vējavas**, Salacgrīvas l.t., Salacgrīvas nov.
☎ +371 26463252, 64071667, GPS 57.68721, 24.36422
- 819** **Kosiši**, Svētciems, Salacgrīvas pag. Salacgrīvas nov.
☎ +371 29479426, GPS 57.69687, 24.35242

Maltītes ieturēšanas vietas

- 462** Kafejnīca "Kupfernams" Kārļa iela 5, Ventspils
☎ +371 63626999, GPS 57.39142, 21.56385
- 463** "Skroderkrogs" Skroderu iela 6, Ventspils
☎ +371 63627634, 26951552, GPS 57.39528, 21.56444
- 719** Kafejnīca "Ceļa maize" Kolkasrags, Kolka, Kolkas pag., Dundagas nov.
☎ +371 29451592; 20347286, GPS 57.75610, 22.60009
- 307** Viesnīca "Roja" Atpūtas centrs "Otra puse", Jūras iela 6/8, Roja, Rojas nov.
☎ +371 29477602, GPS 57.50805, 22.79884
- 717** Krodziņš "Rēderi" "Vējkalni", Kaltene, Rojas pag., Rojas nov.
☎ +371 29238929, GPS 57.47375, 22.86683
- 796** Kafejnīca "Stieres" Upesgrīva, Mērsraga nov.
☎ +371 29408291, GPS 57.38251, 23.01816
- 731** Krodziņš "Mazā Kaija" Bērziems, Engures pag., Engures nov.
☎ +371 26690952, GPS 57.24456, 23.17412
- 732** Restorāns "Kapteins&Grants" Jūras iela 88, Engure, Engures nov.
☎ +371 26565680, 29117510, GPS 57.16551, 23.22463
- 422** Kafejnīca "Būda" Jūras iela 95, Engure, Engures nov.
☎ +371 2919179184, GPS 57.16485, 23.22497
- 733** Kafejnīca "Apsīte" Apšuciems, Engures pag., Engures nov.
☎ +371 26545266, GPS 57.05937, 23.30595
- 418** Zivju restorāns "Bermudas" "Jūrnieki", Ragaciems, Lapmežciema pag., Engures nov. ☎ +371 63163225, 29481863, GPS 57.02677, 23.48822
- 417** Kafejnīca "Stallis" Lapmežciems, Lapmežciema pag., Engures nov.
☎ +371 28811910, 26314424, GPS 56.99985, 23.51654
- 522** Restorāns "Neptūns" Jaunķemeru ceļš 1, Jaunķemeri, Jūrmala
☎ +371 67731289, 26189261, GPS 56.97510, 23.55683
- 425** Restorāns "Kūriņš" Kaugurciems 47, Kauguri, Jūrmala
☎ +371 67734677, 26529539, GPS 56.96672, 23.61053
- 630** Krodziņš "Priedes krogs" Latvijas Etnogrāfiskais Brīvdabas muzejs, Brīvības gatve 440, Rīga ☎ +371 29435189, 25918918, GPS 56.99453, 24.27100
- 756** Kafejnīca "Cafe 10 balles" Ainažu iela 9, Saulkrasti, Saulkrastu nov.
☎ +371 67952873, GPS 57.26331, 24.41491
- 391** Konditorija – kafejnīca "Bemberi" Vidrižu iela 21d, Saulkrasti, Saulkrastu nov. ☎ +371 67951251, 29263357, GPS 57.27132, 24.42883
- 401** Pludmales bārs "Koklītes" "Koklītes-1", Zvejniekiems, Saulkrastu nov.
☎ +371 29171596, GPS 57.29338, 24.40864
- 450** Restorāns "Lauču akmens" "Lauči", Skultes pag., Limbažu nov.
☎ +371 26350536, GPS 57.36717, 24.40255
- 377** Krodziņš "Meke" Rīgas – Tallinas šosejas (A1) 51. km, "Mežgravas", Liepupes pag., Salacgrīvas nov. ☎ +371 64020232, GPS 57.43602, 24.42942
- 755** Restorāns "Fon Meks" Liepue, Liepupes pag., Salacgrīvas nov.
☎ +371 26382899, GPS 57.46311, 24.47172
- 754** Kambīze "Pie Laša kundzes" Rīgas iela 14, Salacgrīva, Salacgrīvas nov.
☎ +371 29122211, GPS 57.75197, 24.35596
- 753** Traktieris "Zvejnieku sēta" Rīgas iela 1, Salacgrīva, Salacgrīvas nov.
☎ +371 28745886, GPS 57.75322, 24.35817
- 748** Restorāns "il Capitano" Pērnavas iela 49 a, Salacgrīva, Salacgrīvas nov.
☎ +371 64024930, GPS 57.78672, 24.35137

Piktogrammu un simbolu skaidrojumi

- Lauku māja
- Brīvdienu māja
- Viesu māja
- Viesnīca
- Pils, muiža
- Kempings

Kultūras zīmi "Latviskais mantojums" saņem tūrisma uzņēmēji, kas popularizē un saglabā latvisko kultūras mantojumu, nododot to tālāk saviem apmeklētājiem.

Zīme "Latviešu virtuve" tiek piešķirta vietām, kurās var nobaudīt latviešu ēdienus, kuru pamatā ir latviskas izejvielas, receptes un tradīcijas un kurus uzskatām par "savējiem".

Latvijas valstiskuma veidošanās ceļi Latvijas apceļošanai un izziņai veltīti trīs laika dimensijām – pagātnē, tagadnē un nākotnē, aicinot atskatīties uz Latvijas valsts tapšanas ceļiem un liklokiem tuvākā un tālākā pagātnē; izvērtēt tagadnes ieguvumus un resursus un kopīgi plānot nākotnes Latviju. Šie ceļi ļauj iepazīt Latvijas vēstures pagrieziena, personības, vietas un notikumus, kas sekmējušas valsts nodibināšanu un nacionālās identitātes veidošanos, atskatoties arī uz tālāku pagātni un pieminot valstiskos veidojumus, kas cauri gadsimtiem pastāvējuši Latvijas teritorijā un kļuvuši par daļu no latviskās kultūrtelpas. Un, bez šaubām, šie ceļi ir paredzēti ceļošanai – jo ir aizraujoši, objektiem un saimniecībām bagāti un ainaviski skaisti.

Visus Latvijas valstiskuma veidošanās ceļus un maršrutos ietvertos apskates objektus skatīt:

www.celotajs.lv/lv100